

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

Vår ref: Deres ref: Dato:
10/689-3 31.08.2010
F40 & 13

**HØRINGSSVAR FRA NITTEDAL KOMMUNE.
NOU 2009:22 *DET DU GJØR, GJØR DET HELT.***

Nittedal kommune viser til brev av 19.04.2010 der Nittedal kommune blir bedt om å gi en høringsuttalelse til NOU 2009:22 *Det du gjør, gjør det helt. Innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.*

Generelt til utvalgets innstilling

Nittedal kommune oppfatter at utvalget har gjort et grundig og godt arbeid der det har kommet med gode forslag til bedring av samarbeid og samordning for å sikre utsatte barn og unge god hjelp.

Mulighetene for et systematisk og forpliktende samarbeid mellom stat og kommune krever:

- Tydelig ansvarsfordeling
- Tilstrekkelig kapasitet på begge nivåer
- Kompetanse
- Tilstrekkelig finansiering av nye tiltak

Utvalget ser i liten grad på årsaken til at barn, unge og familier trenger flere hjelpetiltak/ mer tjenester fra blant annet barnevern. Ved å rette søkelyset mot tidlig innsats er det lettere å avdekke årsakssammenhengene.

Utvalgets forslag til tiltak forsterker behovet av å flytte ressurser og kompetanse nærmere brukeren. Dette er en forutsetning for å lykkes med tidlig innsats overfor utsatte barn og unge.

Nittedal kommune gir i det som følger her sine uttalelser i forhold til de tiltak som foreslås i NOU 2009:22.

Kommentarer til utvalgets forslag til tiltak.

Koordinering av tjenester.

Til kap. 6.2 Koordinerende instans.

Bestemmelse om individuell plan forankres i opplæringsloven og barnehageloven.

Alle mottakere av individuell plan skal ha rett til å få oppnevnt en personlig koordinator. Den personlige koordinators plikter presiseres i forskrift.

Nittedal kommune er positiv til forslaget om at retten til individuell plan utvides ved at den forankres i opplæringsloven og barnehageloven. Bruk av individuell plan kan bidra til å sikre et koordinert, forutsigbart og helhetlig tilbud til brukeren. For kommunens del innebærer bruk av individuell plan et nyttig redskap for bedre samarbeid og koordinering av tjenestene overfor brukere med sammensatte behov og med behov for hjelp fra flere tjenester.

Nittedal kommune mener det må avklares hvem som skal fatte vedtak om individuell plan ved lovhjemling i henholdsvis barnehageloven og opplæringsloven.

Nittedal kommune ser en utfordring knyttet til individuell plan ved at den er en rettighet brukeren kan reservere seg mot. Dette er en utfordring fordi vi ser at mange krevende brukere ikke ønsker individuell plan i dag.

Nittedal kommune er positiv til forslaget om at ordningen med personlig koordinator styrkes gjennom at den gjøres til en rettighet og at koordinatorens plikter tydeliggjøres i forskrift. For brukere med sammensatte problemer innebærer dette en forsikring om at hjelpetiltakene koordineres og vil legge grunnlag for en opplevelse av *en dør inn* til kommunen. I samhandling mellom ulike tjenester vil bruk av individuell plan og personlig koordinator motvirke svikt i tjenestene overfor den enkelte bruker. Kommunen vil på sin side fremstå som ryddig overfor brukerne og omgivelsene for øvrig.

Spørsmålet om hvem som skal ha koordineringsansvaret overfor brukere med sammensatte behov må være opp til kommunen selv å finne svaret på innen rammen av egen organisering.

Tilgang på psykisk helsehjelp.

Til kap. 6.3 Barn og unge må få bedre tilgang til psykisk helsehjelp der de bor.

For å sikre et godt psykisk helsetilbud til barn og unge, endres kommunehelsetjenestelovens § 1–3 ved at det tas inn en bestemmelse som tydeliggjør kommunenes ansvar for å etablere tjeneste for psykisk helsearbeid.

Det etableres en handlingsplan for styrket psykologtjeneste i kommunene finansiert ved øremerkede midler.

I forhold til forslaget om å lovhjemle kommunens ansvar for å etablere tjeneste for psykisk helsearbeid savner kommunen sterkere føringer på hva et godt psykisk helsetilbud til barn og unge i kommunene skal inneholde, både når det gjelder kompetanse og oppgaver.

Nittedal kommune er positiv til forslaget om å styrke psykologtjenesten på kommunalt nivå gjennom etablering av lavterskeltilbud for psykisk helse. Nittedal kommune mener det dokumenteres i utredningen at det er et udekket behov for psykologtjenester på kommunalt

nivå. I forhold til koordinering av og samarbeid mellom tjenestene vil et kommunalt lavterskeltilbud kunne medføre at veien til vurdering, avklaring og eventuell viderehenvisning til spesialhelsetjenesten blir enklere og mindre byråkratisk.

Nittedal kommune ser det som helt nødvendig at utbyggingen av tjenesten ved bruk av øremerkede midler og videre drift av et slikt tilbud blir fullfinansiert.

Tidlig innsats.

Til kap. 6.4 Tidlig innsats.

Kommunene gis ansvar for at det gjennomføres en generell kartlegging i form av en sjekkliste for å identifisere barn og familier med risikofaktorer. Kartleggingen må foretas med faste intervaller. Kartleggingen skal omfatte barnets sosiale, emosjonelle og adferdsmessige utvikling. Hensikten med kartleggingen skal være å fastslå mestring av forventede milepæler, og tidlig identifisering av barn med behov for en grundigere kartlegging og oppfølging av et samlet hjelpeapparat.

Nittedal kommune støtter intensjonen bak forslagene til tiltak knyttet til tidlig innsats. Nittedal kommune mener imidlertid at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet. Nittedal kommune vil peke på følgende forhold knyttet til forslaget som ikke er avklart i utredningen:

- Generell kartlegging i barnehage og skole vil innebære bruk av økte ressurser hvis de ordinære pedagogiske tilbudene skal opprettholdes uendret.
- Kartleggingen er i større grad innrettet mot barns mangler enn mot deres ressurser og kan på denne måten virke begrensende og stigmatiserende.
- Kartlegging kan medføre en individualisering av vansker.
- Kartleggingen kan skape forventninger om tiltak og vil dermed øke behov oppfølging og tiltak.

Nittedal kommune mener forslaget som er lagt frem trenger mer faglig forankring når det gjelder spørsmålet om hvordan kartleggingen skal foregå. Nittedal kommune ser også at denne type registrering som grunnlag for eventuelle tiltak reiser spørsmål om rettsikkerhet for barnet og dets familie som må vurderes ytterligere.

Nittedal kommune vil også peke på de utfordringene dette vil medføre i forhold til private barnehager. Forslaget som foreligger innebærer at det skal være et kommunalt ansvar å kartlegge barn i barnehage. Hvordan dette skal gjennomføres i de private barnehagene trenger etter Nittedal kommune sin oppfatning en nærmere avklaring.

Samarbeid mellom barneverntjenesten og psykisk helsevern.

Til kap. 6.5 Koordinering av døgnbasert hjelp fra barneverntjenesten og det psykiske helsevernet.

Det statlige barnevernet og helseforetakene oppretter felles institusjoner for barn og unge med behov både for tilrettelagt omsorgstilbud og tverrfaglig behandling. Omfang og organisering av slike institusjoner vurderes nærmere.

Det tas inn en lovbestemmelse i spesialisthelsetjenesteloven som pålegger de regionale helseforetakene å samarbeide med statlig regional barnevernmyndighet om institusjonsplassering av barn og unge.

Det tas inn en bestemmelse i psykisk helsevernloven hvor helseforetakene forpliktes til å fremskaffe institusjonsplass i de situasjoner hvor fylkesnemnda treffer vedtak om plassering i institusjon underlagt det psykiske helsevernet. (Utvalgsmedlem Kirsten Djupesland har tatt dissens, jf. pkt. 6.5.5)

Det opprettes et eget tvisteløsningsorgan som kan løse uenighet mellom det psykiske helsevernet og barneverntjenesten der det er avklart at barnet er i behov for døgnplass, men der uenigheten er knyttet til spørsmålet om hvilken type institusjon barnet skal få plass i.

Det presiseres i spesialisthelsetjenesteloven § 3 – 1 andre ledd at et døgnbasert tilbud til barn og unge skal være tilgjengelig uavhengig av tjenestemottakers alder, og at tilbudet skal være under kontinuerlig drift.

At helseforetakene og barneverntjenesten samarbeider om institusjoner har lenge vært etterlyst. Her trengs det en tydelig ansvarsfordeling og klare retningslinjer mellom nivåene slik at uklarheter ikke fører til at barna blir skadelidende.

Nittedal kommune er positiv til tiltakene som innebærer økt kapasitet for døgnbasert hjelp innen det psykiske helsevernet. Nittedal kommune er også positiv til endringer av rammevilkårene for samarbeid mellom barneverntjenesten og psykisk helsevern når det gjelder plassering av barn og unge i institusjon under det psykiske helsevernet. Nittedal kommune oppfatter at dette er tiltak som kan lette tilgjengeligheten av institusjonsplasser innen det psykiske helsevernet for barn og unge.

Av det som er foreslått er det dissens i utvalget om vedtak i henhold til barnevernloven, vedtak som er gjennomført i fylkesnemnda, skal være tilstrekkelig for å tvangsinnlegge barn på institusjon. Det synes som flertallet i utvalget mener at kontrollkommisjonen ikke skal være gjeldende for barnet, så lenge det er fattet vedtak hos fylkesnemnda. Nittedal kommune slutter seg delvis til den dissens som Kirsten Djupesland gjør.

Tvangstiltak skal gjøres i henhold til strenge rettslige standarder, se blant annet hen til tvangsreglene i lov om psykisk helsevern. At det skal være lavere terskler for tvangsinngrep som følge av psykiske lidelser hos barn, er svært svekkende for barns rettssikkerhet.

Nittedal kommune understreker viktigheten av hensyn til rettsikkerhet at det er en klar klageadgang for barnet og dets familie.

Det foreslås av utvalget at det skal innføres et tvisteløsningsorgan hvor barneverntjenesten og det psykiske helsevernet kan løse uenigheter. Det følger av forslaget at organet først skal benyttes hvor det foreligger avklaring i forhold til hvorvidt barnet trenger døgnplass.

Det må, etter Nittedal kommunes oppfatning, være et organ hvor tvangstiltaket vurderes også i forhold til lov om psykisk helsevern. Hvis ikke det skal være i kontrollkommisjonen, slik det er for voksne, kan et slikt organ være en mulighet som klageinstans. Da kan imidlertid ikke avklaring av tvangsgrunnlaget allerede være etablert.

Barn og unges rettigheter.

Til kap. 6.6 Barnevernloven som rettighetslov.

Formålsbestemmelsen i barnevernloven endres slik at barnevernloven blir å forstå som en rettighetslov sett fra barnets ståsted.

Nittedal kommune er skeptisk i forhold til å gjøre barnevernloven til en rettighetslov. Barnevernloven og barneverntjenesten skal først og fremst sikre hjelp til barn som av ulike grunner trenger hjelp utover det andre offentlige instanser og foreldre kan gi. Nittedal kommune mener dette kan påvirke barnevernets funksjon i samfunnet til å bli en ordinær rettighetsbasert tjenesteleverandør fremfor å sikre rett hjelp til rett tid. Nittedal kommune stiller videre spørsmål ved hvordan tvangsbestemmelsene i barnevernloven lar seg innpasse i en rettighetslov.

Samordning av lovverk.

Til kap. 6.7 Samordning av lovverk.

Sosialtjenestelovens resterende del, kommunehelsetjenesteloven og eventuelt barnevernloven etableres som ett felles lovverk, jf. NOU 2004:18.

Nittedal kommune er positiv til hovedtrekkene i forslagene. Nittedal kommune er imidlertid skeptisk i forhold til å innlemme barnevernloven i et felles lovverk. Sakene barneverntjenesten jobber med blir stadig mer komplekse og det settes nesten aldri inn bare et hjelpetiltak i hver enkelt sak. Hjelpetiltakene i barnevernssaker er ofte samkjørte og tett knyttet til hverandre og tiltakene kan ha et akutt preg. Barnevernloven er også i en særstilling med tanke på tvangsbestemmelsene som den inneholder. Nittedal kommune stiller spørsmål ved hvordan dette kan etableres i et felles lovverk.

Taushetsplikten.

Til kap.6.8 Nærmere om taushetsplikten.

Det igangsettes en samlet gjennomgang av rettsoppfatninger og praksis når det gjelder taushetsplikt og opplysningsplikt i de ulike fagmiljøene som arbeider med barn og unge. Et slikt arbeid må ses i sammenheng med de forslag som ble fremmet i NOU 2004:18 om ny felles helse- og sosiallovgivning på kommunalt nivå.

Nittedal kommune er positiv til forslaget. På generelt grunnlag ønsker kommunen å poengtere at det er viktig at reglene om taushetsplikt, *ikke blir for skjønnsmessig utformet.*

Det kan være avgjørende at det ikke bare er lagt til rette for en mer åpen dialog mellom instanser, men også at det foreligger en *orienteringsplikt*. Det må være mulig å utarbeide regler som varetar personvernet, men som samtidig pålegger instansene å orientere om forhold som vil være avgjørende for hvordan barnet skal håndteres.

Finansieringsordninger.

Til kap. 6.9 Finansieringsordninger – virkemiddel som motvirker eller stimulerer til samarbeid.

Det foretas en gjennomgang av de polikliniske refusjonstakstene innen det psykiske helsevernet for barn og unge med tanke på om prissettingen kan påvirke omfang av samarbeidet med andre tjenester.

Nittedal kommune er positiv til en gjennomgang av de polikliniske refusjonstakstene innen det psykiske helsevernet med tanke på å avdekke mulige uønskede vridningseffekter bort fra faglig ønsket behandling innen det psykiske helsevernet.

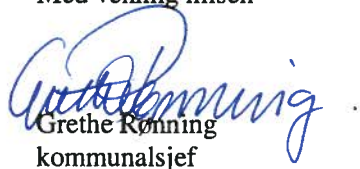
Henvisningsrett.

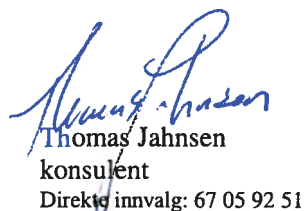
Til kap. 6.10 Enklere prosedyrer for henvisning til det psykiske helsevernet for barn og unge.

PP-tjenesten, psykologer og helsesøstre gis henvisningsrett til det psykiske helsevernet for barn og unge.

Nittedal kommune er positiv til forslaget og mener det vil bidra til å korte ned saksbehandlingstiden ved henvisning som i dag må gå via fastlegen.

Med vennlig hilsen

Grethe Rønning
kommunalsjef

Thomas Jahnsen
konsulent
Direkte innvalg: 67 05 92 51